

BESLUT
2015-11-12

Dnr SU FV-1.1.2-3458-15

Peter Bretschneider
Utbildningsledare

Riktlinjer för inrättande av huvudområde samt inrättande av inriktning inom huvudområde vid humanvetenskapliga området

1. Bakgrund

Enligt gällande besluts- och delegationsordning beslutar fakultetsnämnderna om inrättande av huvudområde för utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt eventuella inriktningar inom ett huvudområde.¹ ² Rektors beslut³ att det ska finnas lokala examensbeskrivningar för varje huvudområde föranleder nedanstående riktlinjer för inrättande av huvudområde samt inriktning/ar inom huvudområde.

2. Huvudområde och inriktning/ar

I samband med Bolognaprocessens införande i Sverige försvann begreppet ”ämne” från förordningstexter och liknande och ersattes med begreppet ”huvudområde”. Begreppet förekommer endast i högskoleförordningens bilaga 2 – Examensordning och används uteslutande för att beteckna den examensbärande delen av en utbildning. Begreppet betecknar det kunskapsområde (det huvudsakliga området för utbildningen) som studenten ska fördjupa sig i, och som tillsammans med ytterligare kurser (inom eller utanför huvudområdet) utgör det totala innehållet i en specifik examen (kandidat- magister- eller masterexamen).

Enligt Högskoleförordningen gäller följande krav för examen i något huvudområde:

1. Kandidat (magister, master) -examen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng (60 hp, 120 hp) med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 90 högskolepoäng (30 hp, 60 hp) med successiv fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. ...
2. För kandidat (magister, master) -examen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng (15 hp, 30 hp eller 15 plus 15 hp) inom huvudområdet för utbildningen. ...
3. För kandidat (magister, master) -examen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning (Högskoleförordningen, bilaga 2).

Utöver de övergripande krav som ställs på generella examen i högskoleförordningen ska vid Humanvetenskapliga området även gälla specifika krav för examen med viss inriktning. Dessa krav ska säkerställa att fördjupning sker inom både huvudområdet och eventuella inriktningar. Olika

¹ Besluts- och delegationsordning för Humanistiska fakultetsnämndens verksamhetsområde, punkt 3.5.1 (reviderad 2014-10-07; Dnr. SU FV-1.2.3-1543-14).

² En lista över inrättade huvud-områden finns på studentavdelningens webbplats. Listan uppdateras två gånger per år. <http://www.su.se/utbildning/examen/examensregler/generella-examina/huvudomr%C3%A5den-och-inriktningar-f%C3%B6r-generella-examina-1.160301>.

³ RF dnr, SU FV-3.2.7-3314-13

sorters inriktningar kan finnas inom ett och samma huvudområde antingen för utbildningen på grundnivå eller på avancerad nivå eller både och. Inriktningar ska vara tydligt framskrivna i kursplaner, utbildningsplaner och den lokala examensbeskrivningen som utgör ”de preciserade krav” som nämns i högskoleförordningen.

3. Preciserande krav för inrättande av inriktning/ar inom huvudområde

Följande kriterier ska gälla för att säkra tillräcklig djup och bredd i studier som leder till examen inom ett huvudområde med inriktningar (inriktningens namn syns i examensbeviset):

1. Utöver studier med successiv fördjupning i någon inriktning (inklusive examensarbete) ska även studier inom huvudområdet (men utanför den aktuella inriktningen) eller studier i någon annan av huvudområdets inriktningar ingå.
2. Dessa studier ska ingå i inriktningsstudierna eller ska vara ett obligatoriskt tillägg som specificeras i den lokala examensbeskrivningen.
3. Studier inom huvudområdet men utanför den aktuella inriktningen ska i regel omfatta minst 30 högskolepoäng för examen på grundnivå (kandidatexamen), 15 högskolepoäng för masterexamen och 7,5 högskolepoäng för magisterexamen.
4. Programbundna inriktningar kan inrättas under förutsättning att de innehåller studier med successiv fördjupning i programmets inriktning (inklusive examensarbete) samt minst 30 högskolepoäng som innehållsmässigt tydligt kan kopplas till huvudområdets bredare kunskapsområde. Ev övriga studier som ingår i examen regleras i utbildningsplanen.

Eventuella övriga specialiseringsstudier inom ett huvudområde (som inte följer kriterierna 1-4 under punkt 3) betecknas som ”studiegång”. Även studiegångar specificeras i den lokala examensbeskrivningen för huvudområdet, dock behöver de inte inrättas av nämnden. De synliggörs därmed inte i examensbeviset (utan framgår endast ur diploma supplement).

4. Ansökan om inrättande av huvudområde/inriktning inom huvudområde

4.1 Beredningsprocess

En ansökan om nytt huvudområde och/eller inrättande av inriktning/ar inom huvudområdet föregås av beredning inom ämnesgruppen och respektive institutionsstyrelse ska därefter besluta om att sända ansökan till berörd utbildningsledare vid något av fakultetskanslierna. Vid berört fakultetskansli bereds ansökan ytterligare och läggs fram till respektive fakultetsnämnd. Eftersom inrättande av huvudområde och inrättande av inriktning inom huvudområde är ett viktigt instrument för kvalitetssäkring av utbildningar fattas beslut av fakultetsnämnden. Beslutanderätt får ej vidaredelegeras.

4.2 Ansökans innehåll

Det ska tydligt framgå om ansökan gäller inrättande av huvudområde och/eller inriktning i huvudområde (samt utbildningsnivå). Ur ansökan ska vidare tydligt framgå hur en planerad utbildning inom huvudområdet/inriktningen är strukturerad, hur progressionen i betydelsen fördjupning och breddning säkras och hur den planerade utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå målen för den aktuella examen. En utförlig argumentation för inrättande av inriktning ska finnas med.

Ansökan ska innehålla:

Obligatorisk:

1. Huvudområdets/inriktningens benämning

- huvudområdets/inriktningens benämning (svenska och engelska)
- examensbenämning man kommer att använda, dvs. vad som kommer att anges i studentens examensbevis inklusive eventuella angivelser om inriktning på examen

2. Redogörelse för huvudområdets/inriktningens avgränsning och ändamålsenlighet

- Redogörelse för hur huvudområdets/inriktningens innehåll och utformning skiljer sig från näraliggande huvudområden/inriktningar.

3. Beskrivning av lärarkapacitet och lärarkompetens (kompletteras med Bilaga 1)

- tillgång på lärare i termer av stabilitet och varaktighet
- lärarnas vetenskapliga, pedagogiska (t.ex. genom högskolepedagogisk utbildning) och annan nödvändig kompetens för undervisning, handledning och examination
- institutionella förutsättningar för samarbete inom lärarlaget, i synnerhet inom huvudområde med inriktningar
- antalet lärare i proportion till utbildningens beräknade innehåll och omfattning

4. Akademisk miljö

- Beskrivning av den akademiska miljön inklusive nationella och internationella nätverk.

5. Kvalitetssäkring (enbart vid inrättande av nytt huvudområde)

- Beskrivning av hur det interna kvalitetsarbetet är organiserat samt hur synpunkter från studenterna tas tillvara i kvalitetssäkringen av utbildningen.

6. Infrastruktur (enbart för experimentella huvudområden/inriktningar)

- studenternas tillgång till goda laborativa förhållanden, tekniska resurser och annan nödvändig utrustning

Uppgifter om planerade utbildningsprogram och/eller kurser:

(Krävs enbart om inrättande av huvudområde ska ske samtidigt med inrättande av nytt utbildningsprogram och/eller nya kurser som leder till en examen.)

7. Behovsanalys

- förväntat söktryck
- hur många studenter planerar man att anta till utbildningen
- behörighetskraven för de studenter som ska antas
- huvudsaklig arbetsmarknad för studenterna efter examen

8. Beskrivning av anknytning till utbildning på annan utbildningsnivå

Grundnivå

- Beskrivning av hur utbildningens innehåll och utformning ger studenterna tillräckliga förkunskaper för att kunna söka till utbildning på avancerad nivå.

Avancerad nivå

- Beskrivning av hur utbildningens innehåll och utformning ger studenterna tillräckliga förkunskaper för att kunna söka till utbildning på forskarnivå.

9. Beskrivning av utbildningens utformning (kompletteras med Bilagor 2-5)

Grundnivå

- successiv fördjupning och breddning inom utbildningen i huvudområdet/inriktningen
- krav på breddningsstudier inom huvudområdet
- krav på breddningsstudier utanför huvudområdet/inriktningen

Avancerad nivå:

- successiv fördjupning och breddning i förhållande till utbildning på grundnivå
- successiv fördjupning och breddning i förhållande till eventuell magisterexamen

10. Bilagor till ansökan

- Bilaga 1: Lärarkompetens inom området
- Bilaga 2: Lista över kurser som ingår i utbildningen
- Bilaga 3: Utbildningsplan/er (i förekommande fall)
- Bilaga 4: Förteckning över antalet framlagda examensarbeten
- Bilaga 5: Matriser för bedömning av lärandemålen i relation till de generella examensmålen

Bilaga 1: Lärarkompetens inom området, innevarande läsår

Kommentera gärna tabellen i löpande text. Ange exempelvis nära förestående pensionsavgångar, pågående nyrekryteringar etc. (Tabellen har illustrerats med exempel.)

Namn	Anställningsform*	Akademisk titel och inriktning	Anställningens omfattning (%)	Uppskattad tjänstgöring i procent av heltid GN/AN/FN/Fo/Adm**
XX	Professor	Professor (finansiell ekonomi)	30	-/30/-/-/-
YY	Lektor (vik.)	Docent (redovisning)	100	40/20/10/20/10

*Anställning motsvarar det som tidigare benämndes tjänst. Anställningsform som inte är tillsvidareanställning anges, bl.a. vikariat, projekt- eller timanställning, gästlärare.

** GN = grundläggande nivå, AN = avancerad nivå, FN = forskarnivå, Fo = forskning, Adm = administrativt arbete.

Bilaga 2: Lista över kurser som ingår i utbildningen

Ange namn på kurser och delkurser som kan ingå i examen (terminsvis). Utkast till eller fastställda kursplaner för kurser som ingår i utbildningen ska vara tillgängliga som pdf-fil i utbildningsdatabasen (SISU). Kurskod krävs.

Termin	Huvudområde	Inriktning/ar		
		Kurs inom huvudområdet (hp)	Inriktningsspecifik kurs (hp)	Inriktningsspecifik kurs (hp)
T1	Kurskod Kursnamn I (XX hp) Delkursnamn (XXhp) Delkursnamn (XXhp) Delkursnamn (XXhp) Delkursnamn (XXhp)	Kurskod Inriktningkursnamn (XXhp) Delkursnamn (XXhp) Delkursnamn (XXhp) Delkursnamn (XXhp) Delkursnamn (XXhp)		
T2				
T3				
T4				
T5				
T6				

Bilaga 3: Utbildningsplan/er

I fall att utbildningen inom huvudområdet/inriktningen sker inom utbildningsprogram bifogas utkast till utbildningsplan (som pdf-fil enligt SISU-standard).

Bilaga 4: Förteckning över antalet framlagda examensarbeten

Förteckning över framlagda examensarbeten inom relevanta huvudområden/inriktningar tre år bakåt i tiden, räknat från innevarande termin.

Huvudområde	Inriktning	Antal examensarbeten									
		Grundnivå								Summa	
		VT 11	HT 11	VT 12	HT 12	VT 13	HT 13	VT 14	HT 14		
Namn											
	Inriktningsnamn										
	Inriktningsnamn										
Summa grundnivå											
		Avancerad nivå - magister									
Namn											
	Inriktningsnamn										
	Inriktningsnamn										
Summa avancerad nivå - magister											
		Avancerad nivå - master									
Namn											
	Inriktningsnamn										
	Inriktningsnamn										
Summa avancerad nivå - master											

Bilaga 5: Matriser för bedömning av lärandemålen i relation till de generella examensmålen

Ej obligatorisk men rekommenderad bilaga. Matriser kan laddas ned från:

<http://www.hum.su.se/regelverk-och-beslut/riktlinjer-för-utbildning-på-grundnivå-och-avancerad-nivå/riktlinjer-och-mall-för-utbildningsplaner-vid-humanistiska-fakulteten-stockholms-universitet-1.244508>